

تاریخ آزمون ۹۹/۱۰/۲۹ مدت امتحان: ۹۰ دقیقه 	باسمه تعالی مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۴ دیرستان غیردولتی هدی (دوره دوم) آزمون نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ تعداد صفحه: ۳ تعداد سوال: ۲۶	نام و نام خانوادگی: سوالات امتحان درس: علوم و فنون ادبی ۱ پایه: دهم رشته: انسانی نام دبیر: خانم زندکریمخانی
--	---	--

تاریخ تصحیح: ۹۹/ / نمره: با عدد () نمره با حروف: () امضای دبیر:		
بارم	شرح سوالات	ردیف

الف) تاریخ ادبیات و سبک شناسی		
۰/۲۵	آثار برجای مانده از زبان که شامل فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است به خط میخی نگاشته شده‌اند.	۱
۰/۲۵	منظومه «درخت آسوریک» اصل دارد.	۲
۰/۲۵	زبان رسمی دوره ساسانی کدام گزینه است؟ الف: اشکانی ب: پهلوی پ: ذری ت: عربی، پارسی	۳
۰/۲۵	اصل «تفسیر طبری» به چه زبانی نوشته شده است؟	۴
۰/۵	درستی یا نادرستی هر یک از گفته‌های زیر را بنویسید. الف) پدر شعر فارسی لقب «رودکی» است. ب) شاهنامه ابومنصوری نگاشته اسدی طوسی است.	۵
۰/۵	درمورد «تاریخ بلعمی» یک سطر بنویسید.	۶
۱/۵	درمورد مضامین شعری (حماسه، مدح و غنایی) قرن چهارم و اوایل قرن پنجم توضیح دهید.	۷
۰/۵	دو مورد از ویژگی‌های نثر فارسی در قرن چهارم را بنویسید.	۸

ب) موسیقی شعر		
۰/۲۵	اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر چیست؟	۹
۰/۲۵	آشکارترین ابزار موسیقایی شعر است.	۱۰
۰/۵	در بیت زیر دو واژه بیابید که دارای مصوّت بلند هستند. ولیکن ماه دارد قصد بالا فرو شد آفتاب از کوه بابل	۱۱
۱/۵	بیت زیر را تقطیع هجایی کنید. اگر هوشمندی به معنی گرای که معنی بماند نه صورت به جای	۱۲

ردیف	سؤالات	پاسخ
۱۳	برای هر یک از الگوهای هجایی زیر، یک واژه بنویسید. الف : _ _ _ U _ : ب : _ _ _ U _ : پ : _ _ _ U _ :	۰/۷۵
۱۴	کدام گزینه معادل الگوی (_ _ _ U _ / _ _ _ U _ / _ _ _ U _) است ؟ الف : خلوتم چراغان کن ای چرخ ب : بشنو از نی چون حکایت می کند	۰/۲۵
۱۵	الگوی هجایی واژگان زیر را بنویسید. الف : روزگاران : ب : دریا دلان : پ : آشنا : ت : سبک بالان :	۱
۱۶	برای کاربردهای گوناگون (صامت و مصوت) هر یک از واج های زیر ، واژه مناسب بیاورید. ۱ : و : صامت : / مصوت : ۲ : ی : صامت : / مصوت :	۱
۱۷	صامت ها و مصوت های واژگان زیر را بنویسید. الف : پیامبر : ب : بهارستان :	۰/۵
پ) زیبایی شناسی		
۱۸	در بیت های زیر نمونه های واج آرایی را بیابید. الف : سرو را بین بر سماع بلبلان صبح خیز ب : خیزید و خز آرید که هنگام خزان است همچو سرمستان به بستان، پای کوب و دست زن باد خنک از جانب خوارزم وزان است	۱
۱۹	در ابیات زیر آرایه « واژه آرایی » را مشخص نمایید. الف : زمانه قرعه نو می زند به نام شما ب : هر کجا دردی است درمانیش هست خوشا شما که جهان می رود به کام شما درد عشق است آنکه درمانیش نیست	۱
۲۰	با ذکر دلیل بنویسید که بیت زیر دارای « واج آرایی » هست یا خیر ؟ خواب نوشین بامداد رحیل باز دارد پیاده را ز سبیل	۱/۵
۲۱	در جمله های زیر « سجع » را بیابید. الف : الهی اگر بهشت چون چشم و چراغ است ، بی دیدار تو درد و داغ است . ب : طالب علم عزیز است و طالب مال ، ذلیل.	۱
۲۲	در شعر زیر سجع ها را بیابید و بنویسید. اول به بانگ نای و نی آرد به دل پیغام وی وانگه به یک پیمانه می، با من وفاداری کند	۰/۷۵
۲۳	نوع سجع (متوازی ، مطرف و متوازن) را در عبارات زیر بیابید و مشخص نمایید. الف : پشت و پناه سپاه من بود . در دیده دشمنان خار و بر روی دوستان خال. ب : همه کس را عقل خود به کمال نماید و فرزند خود به جمال .	۰/۷۵

	تحلیل نظم و نثر	
۱/۵	۲۴ ابیات زیر را از نظر قلمرو (زبانی ، ادبی و فکری) تحلیل نمایید. (هر قلمرو دو مورد) ما چون ز دری پای کشیدیم ، کشیدیم امید ز هر کس که بریدیم ، بریدیم دل نیست کبوتر که چو برخاست ، نشیند از گوشه بامی که پریدیم ، پریدیم	
۱	۲۵ شعر زیر را از نظر ویژگی های قلمرو فکری بررسی کنید . ای خواجه رسیده است بلندیت به جایی کز اهل سماوات ، به گوش تو رسد صوت گر عمر تو چون قَد تو باشد به درازی تو زنده بمانی و بمیرد مَلک الموت	
۱/۵	۲۶ متن زیر را بخوانید و از دیدگاه زبانی و ادبی و فکری تحلیل نمایید. « صیاد بی روزی ماهی در دجله نگیرد و ماهی بی اجل در خشک نمیرد. دو چیز مُحال عقل است ؛ خوردن بیش از رزق مقسوم و مردن پیش از وقت معلوم. به نانهاده دست نرسد و نهاده هر کجا هست برسد. هر که به تأذیب دنیا راه صواب نگیرد، به تعذیب عَقبی گرفتار آید. »	
صفحه‌ی ۳ از ۳		

یا مع ناء منوره دهم

نوبت دهم

۲۱- الف: چراغ و راغ (ب) عزیز و ذلیل

۲۲- خی، ی، می، این سه واژه سجع دارند

۲۳- خار و خال: سجع متوازن کمال و جمال: سجع متوازی

۲۴- زبانی (۱ مورد): زبان شعریه است، جمله ها کوتاهند، واژه ها تماماً فارسی است، همه واژه ها از نظر ساخت ساده است به جز ترکیب "پای کسیدن"

ادبی (۱ مورد): آرایه های تکرار، تضاد، تخیل، تشبیه، کنایه، در "خواست دل" و "پای کسیدن".

فکری (۲ مورد): شاعر به عنوان عاشق، عشق خود را تقدیر می کند به ترک کردن او، غم گرا است، عاشقانه است.

۲۵- ارزش انسان را بیان می کند و برتری او را نسبت به ملائکه. بیان این مطلب که انسان بزرگ معنوی و عرفانی خود می تواند محکم اسرار باشد و ندای الهی را بشنود و جاودانه شود.

۲۶- زبانی: کاربرد زیاد واژگان عربی - کوتاه جملات - بیشتر واژه ها از نظر ساخت ساده اند به استثنای: به روزی، نهاده و نازده - تضاد میان نهاده و نازده

ادبی: سجع های متوالی - تضاد بین نهاده و نازده و برگرد و نرسد و دنیا و عقیق

فکری: رزق و روزی و ترک و زندگی همه به دست خداست.

به توجهی به کارهای صواب و انجام کارهای ناصواب، سبب مجازات اخروی می شود. (آفریت انسان در کرد و عمل کرد دنیوی اوست)

از هر مورد ۲ مورد کافی است.